

Szerkesztési iroda:
Brassai utca 60. sz. alatt,
hová a lap szemléi részét
illető közlemények
küldendők.

Kiadó-hivatal:

Pollák Mór könyvnyom-
daja, hová a hirdetések és
elfizetési pénsek bérme-
tesen intézendők.

NEMERE

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági lap,
a háromszéki „Háziipar-egylet”
és a s.-sztygyörgyi „önkéntes tűzoltó-egylet” hivatalos közlönye.

Megjelenik ezen lap hat-
kint kétszer:
szombaton és szombaton
Előfizetési feltételek:
helyben házhoszdára vagy
vidékre postán küldve:
Egész év . . . 6 ft. — kr.
Fél év . . . 3 ft. — kr.
Negyed év . . . 1 ft. 60 kr.
Hirdetmények díja:
3 hasábol petüsorú, vagy
annak helyéért 6 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Nyitólár sora 15 kr.

A keleti kérdés.

Ignatieff tábornok már elindult londoni útjára, sőt már Berlinben van, hol vasárnap ismételtelen beszédet az ottani orosz követlél, Oubrilill. Délután 4 órakor meglátogatta Bismarckot, hol herceg Tzerelleff titkárral több mint egy órát töltött. A tábornok 6 óra-
kor Bismarcknál ebédelt, s ezután hosszabb ideig együtt maradt Oubrilill. A mint eddig meg van állapítva, Ignatieff szerdán Párisba utazott, honnan aztán Londonba megy.

Az angol válaszigjegyzék még nincs megállapítva. Londonból jelentik, hogy a hír, mintha Gorcsakoff kórsürgönyére az angol kormány válasza már megállapított volna, félreértésen alapult, a mennyiben a minisztertanács, mely a napokban csakugyan megtartott, csak azon válasszal foglalkozott, melyet a török reformok keresztülvitelére kitűzendő határidő kérdésében Szt.-Pétervárra adni fognak. Ez ügyet is eredménytelenné tekintheti, ha Angolország még késlekedik a válaszigjegyzékkel, ez csak azért történik, mert Londonban jól tudják, hogy a választól fog talán függni: vajjon háború lesz-e, vagy béke.

A háború akadályai. Az itt-ott még mindig felmerülő békeremények főképp ama körülményben találják támpontjokat, hogy tekintve a belviszonyokat, sem Oroszország, sem Törökország nem éri magát képesnek a háborúviselésre. Azt hiszik, hogy Oroszország a belforrangás miatt kénytelen csapatainak egy részét otthon tartani, másrészt meg azt rebesgetik, hogy a porta pénzügyi ereje annyira ki van merítve, hogy már a hadsereg zsoldjának kifizetése körül is zavar mutatkozik. E két hír közlül mennyiben igaz az utóbbi, nem tudjuk, de az bizonyos, hogy orosz társadalmat a titkos társulatok komolyan fenyegetik. A kormány közvegi napoként ny meg új titkos bizottságot fedeznek fel, melyek hívei azon ürügy alatt, hogy a félkelők számára pénzűt gyűjtenek, gyűléseket tartanak. Jelentékeny hadsérő készentartására van engedőfoga ezúlszék, hogy a nyitl lazadás kitörése megakadályozásáék. Például az orosz fővárosban csupán e miatt tartanak készen jelentékeny számú fegyver-rest. A 800.000 fegyveresből alig egy harmada van a Pruthoz kiállítva. És ezen körülményben fekszik oka annak, hogy Oroszország annyira késlekedik a háború megindításával.

Oroszország háború-terveiről írják Szt.-Péterváról, hogy ez a bizonytalan állapot már nem tarthat sokáig. Ha Oroszország biztos volna a felől, hogy Európa csakugyan semleges marad, már rég megindította volna a háborút Törökország ellen. Az orosz főúri

körökben is sokan ellenzik a háborút, mert ez még győzelem esetén sem hozna hasznót Oroszországnak; a bekebelezett Bulgáriában nem lenne egyéb nyelve, mint egy új „Lengyelország”. De e vélemény nyéves, — mondja a levelező, — mert lehet háborút folytatni hódítás nélkül is. Oroszország a keleti keresztényeket eloroszosítani és bekebelezni nem akarja (?); csak azt akarja, hogy azok sorsa biztosítsák, s egy háborúban be fogja bizonyítani Oroszországot, mely önzetlen céljai (?) vannak. Lehetőség azonban, hogy az európai hatalmaknak sikerülni fog engedelményekre bírni a portát s ekkor az orosz hadsereg fellépése nem jelentene háborút, hanem egyszerűen a megadó t engedelmények biztosítását. Így akarnák most Szt.-Pétervárról port hinteni Európa szemébe s így akarnák elutetni a világgal, hogy a föld kerekéségén a legönzetlenebb uraság — a muszka!

Milán fejedelemnek a szerb nemzetgyűlés, mielőtt feloszlott, bizalmat szavazott a következő szavazatok: „Csalekedjél belátásod szerint, gospodár kösöl meg a békét úgy, amint jónak látod. Mi teljes bizalommal viseltetünk az Obrenovicsok iránt, mely népünk jólétét mindig szem előtt tartotta.”

A miriditák felkeltek a törökök ellen.

Háromszékmegye közigazgatási bizottsága ülése március 6 án.

Jelen voltak a hivatalos tagokon kívül: Gyárfás Imre, Földes Bálint, Veress Gyula, Bartha János, Hollaki Atilla, Pünköszt Lajos, Újvárosi József, Nagy Károly.

Elnök főispán a gyűlést megnyitván — alispán mult hóról tesz jelentést, mely tudomásul vétetett.

Főjegyző előadja, hogy a kolozvári posta és távirtda igazgatóság a Málnás- és tusnádi fűrdőbirtokosság által felállított kért távirtdának államköltségen leendő hordozását ez idő szerint nem fogantatnihatja, azonban hajlandó az állam távirtda állomásokon félig elhasznált gépek, sodronyok öleső áron megszerzését közvetíteni; a kérelmező fűrdőbirtokosságnak a távirtda saját költségén felállíthatja s a befolyó jövedelmet is használhatván. Ezen ajánlat a fűrdőbirtokossággal közölteti határozattal.

Arvaszéki elölők a három rendezett tanácsú város árvaügyeinek kezelésére vonatkozólag előterjesztvén, hogy minő hiányos az ügykezelés és némelyik pl. K. Vársárhely kimutatást sem volt képes előmutatni — utasítatni javasolja, hogy a háromszékmegyei árva-

Dalaim, melyek az eszményt átölelik, a valóban soha sem érik el azt, és én meghalok anélkül, hogy a hűgy, kiért az történik, valaha megtudja! — szól Giacomo, — mialatt az Alferrini palota erkélyére emelve szeméit, ott egy fehér alakon feleli azokat; a fehér alak üd. vözetlet int.

— Nem! — monda Marietta. — Légy eszedben Giacomo! Hisz Bianka d' Alferrini, bár elérhetlen távolban áll felett, érteni látszik szivednek irányát és annak dobbanásait.

— Igen, aként, mint a lilium a szt. János-bogarat, a búzské róza s a lepék; mosolyog bár feléje, de ha távozott, elfeledi és sorsát hozzá kötni nem fogja soha. Elfogadja a szerelmes szív ömlengéseit, viszonozza annak hő veréseit, de a vaskorlátot átélpi a vastagszűt, kinek neve az aranykönyvet disziti, soha, soha nem fogja. De mégis jöhet idő, midőn a halász ifju mint lovag kivívja őt magának! — szól növekvő hévvel. — Vagy a Marmora tenger hullámai anyelik el testét, vagy a szent irt sirt fogja fel porladó hamvait. . .

— Hova engeded magad ragatadni fia? — szól az öreg dörgő hangon. — Nem halljátok a szent harang hangját, mely imára szólít? jertek velem a székesegyházba és ott reggeli imánkat végezve, a dologra.

A három alak a térről lassan eltávozva az egyház belsejébe eltűnt.

Morossini *Abella, a doge *szép, ifju nejeének boudoirjába vezettek nyájias olvasó.

E nő, ki a kicső Velence minden nője felett állott, rangjára nézve elég érdekes lehet arra, hogy neki pár pillanatot szentelünk.

A honnak legrégibb családai egyikéből származva, nagy műveltséggel, tudományos képzettség és szigorú erényszeretettel fiatalon bár a zárdai életre szánta volt magát, leginkább nagynénje Morossini Agótha ösztönzésére, ki is egy szerzetnek fejedelemnője volt és a „szent” mellénevet nyerte.

De Abella sorsát másként írták meg a végzet nagykönyvében. Mint a doge első nejeének palotahölgye, az udvarnál be lón mutatva atyja által, ki a tizek közül való főúr volt és a tanácsnak irányadója és

ügyek kezelésére megállapított és belügyminiszteri rendeleten alapuló ügykezelési szabályokat használják. Továbbá, hogy a közigazgatási bizottságról szóló törvény azon rendelkezések, melyszerint a közigazgatás összes ágairól jelentés teendő — elég legyen véve: utasítsanak a tanácsok, hogy az árvaügyre vonatkozó részletes jelentéseiket félvétenként rendezése megtegyék és az eddig keblileg (?) kezelt árvaügyek takarékpénztárilag kezeltesse. A berecki és kovásznai kumulált árvaipénztárakra vonatkozólag, tisztí ügyész felvilágosítása után megnyugtató határozatot hozott.

Olvasottak a kir. ügyész azon átirata, melyben a Csarnátonban elküvetelt anyá és testvérgyilkosság alkalmával tapasztalt rendtelenség ötleteiből a közsegeket rendelet útján utasítatni kéri, miszerint a vizsgálat megkönnyítése, a bűnleket megtartása és előszedése, valamint a súlyosan gyamsított és letartoztatott egyének a külvilággal való érintkezése megakadályozása céljából a közsegi előjárók segédkezeit nyújtani, s az illető hivatalos közsegekkel közreműködni kötelesek legyenek. Szolgabírák által a közsegek ily értelemben utasítatni határozattal.

A kir. ügyész előterjesztése tudomásul vétetvén, — jövőre nézve utasítottak, hogy a havi s külföldi nűsen fűlévi jelentéseiben a bűneseteket faj és nem szerint felülvizsgálva s a járásbírószági börtönökre is kiterjesztve tgye meg, és a bűnkezelt bűnvádi jelezések eredményét is — menyiben a vizsgálat hátránya nélkül teheti — jelentse be.

Dálnok közsegi fellebbezése az adóleszámlás tárgyában — a minisztérium által visszautasítatván, a közig. bizottság határozata helybenhagyott.

Élénk vita tárgyát képezte a Polyan és Szentlélek közsegek közt az új kataszteri munkálatok alapján kimérendő és melyik közsegi által kezelendő adókérdése. Minthogy érdekelt terület kataszterileg Sztlélekhez van beosztva s az adó ezen közsegi által kezelendő miniszteri utasítás és törvény értelmében is — Polyanra nézve ezen területet illetőleg az adóhátralék bezedése az új kataszteri munkálat elkészültéig felfüggesztetik.

Több közsegi által benyújtott adófelengedései folyomódás visszautasított, mert a közsegeket mint jogi személyt az adókötelezettség nevében — kérelmezési jog nem illeti.

Az adófelülvizsgáló havi jelentése szerint február-hóban befolyt 31—32.000 ft. hátralék 165—166.000 ft. Adómentességet nyert 3, időhaladékat 1 adókötelezett.

Mérnök a közmunka erőből szóló kimutatásait a szolgabíráknak visszadatni javasolja, hogy a közgyű-

lélke. Ez időtől állandóan a fejedelemnek körében kellé ifju életét töltönie. Lassankint megszokta a szertartásos és fényes napokat, de szívét minden idege ül érinté; sem a fiatal nobilik hűdolat, ki szépségeért rajongtak körülé, sem a szerelem édes hangja, mely gyakran úté meg fűlött, nem hozták szívét hevesebb mozgásba; de búzské jelleme és feddhetlen élte oly fölényt gyakorolt gyakran leder környezetére, hogy a fejedelem, a doge neje, ki maga is rokonszámú nő volt vele, első udvarhölgye és megbízottjává emelé.

Giustiniani Charlotta nemskora egy rohamos tudóvész áludzata lón 30 éves korában, egy fiut hagyván a dogának, Stefanot, ki már ekkor 16 éves volt és anyjának szépségét és lelkületét, mely nemes és tiszta volt, örökölte.

Abella ösztönű fájlalta a derék nő halálát és legott irt atyjának, ki ekkor dalmáciái várában mulatott (mint a velencei nobilik nagy része, kik a dalmát partokon várakkal és falvakkal bírtak); és megragítva, hogy ő az udvar elhagyja, mert kegyurnője elhalván, nines kedve tovább is az udvar sikamlós parquettjén kúzdni a lovagok ostromával szemben. Atyja conte Morossini, méltánylva 20 éves szép leánya kívánságát, magával vivé őt.

Alig telt el az udvar gyászja a meghalt fejedelem nőért, Dandolo doge mint kéro föllép az atyjánál, és a fiatal, erélyes, búzské leány családjának sürgetésére és nem lehetetlen, saját búzskéességük sugallatára, az őz roskadozó öreg dogának neje lón.

Három év múlva találjuk itt, mint minden tekintetben méltó helyűn, magán-szobájában vűrs damaszt pamlagán félig nyugvó helyzetben, fehér indiai szövettű függönyökkel bevont ablakművésében; körülé illatár és dus növényzet, kelet és dél csodaszép virágai festői elrendezéssel. A félhomály, mely a teremben hunol, még elragadóbb képet ad képzetünknek; a nap éltető sugarai nem igen melegítik e fénylak belsejét, mely századok óta e teremben csak uralkodó nőket és uralkodókat lát meg.

Antik szoborhoz hasonlítana e nő, ha az élet rózsafelhője nem vonná be a klasszikus szép vonáso-

TÁRCA.

Adria leánya.

— Novella. —

Írta: Székely Jánosné, Ince Sarolta.

(Folytatás.)

Az ifju és öreg halász öltönye csikos vászon zubbony és nadrág derékon s vállál átkötve, matróz-sapka lecsüngő bojtjal. Az ifju átlötöltött királykán szépségével és deli természetével bir, s ha a mesebeli királyfi eszünkbe jut látva őt, egyszersmind az olasz nép fajszezségét bámulhatjuk benne is. Az öreg egy elviharzott élet nem épen visszatetsző romja. Strenka Beppo, a halászok atyja melléknévet nem, jó szíve, értelme és anyagi jóléte által nyerte a sziget lakói közt; általunk bemutatott két gyermeke a szigorú becsütelenség, értelmesség és gyöngédségnél fogva, mely lényöknek természetében rejlett, messze túlululultak kortársaikat. Mig Marietta „Chigia gyöngye” volt, Giacomo „a halászok királya” nevet és tekintélyt vívta ki magának. Olvasva honának költőit, maga is költészettel foglalkozott; dalai a nép ajkán forogtak. Huga a háztartást vezette, és a mellett a himzseiről is híres velencei köztársaság fővárosában oly kézi munkákat, fehér himzseket áruított el a nobilik nejei és leányai számára, hogy munkái után, melyek kis kezéből kijöttek, „Strenka Marietta, a művésznő” nevet minden akkori salonhölgy ismerte. Amellett mint legszébb és érényesebb halászlányának, Chigia ifjai „a rózsakirályné” választásánál legközelebből neki nyújták a rózsafüzért.

Gyönyörrel nyugtatom az éji álom után szememet e tündöklő városra, e tündérpalotákra, s bár oly gyakran láttam már, valahányszor sajkánk itt ki-
tűt, mindig új és meglepő érzésem. Nemde Giacomo te is úgy vagy vele? De miért szüntél meg dalolni? Legújabb dalod még nem eléggé ismeretes; hangoztasd kérlek újra!

— Hagyd el Marietta. Mit ér a költő álma?

lés, közigazgatási bizottság határozatainak megfelelő alakban és egyenkénti kimutatást terjesztenek be. Előadja, hogy a febr. hóban kihirdetett rendelt kavicshalmokból még 430 halom kihordatlan. Ebből legtöbb S.-Szentgyörgy és K.-Vásárhelyre esik. A hidak, az aldobolyit kivéve — készen vannak. Sepsiszentgyörgy város panasza, hogy a kavicsalmok ki-mérésénél a város munkasereje nem vétett tekintetbe, és hogy a többi községek munkaserejéhez képest 3—4-szeresen terheltetett. A ki-mérés a multa a létező munkasér és helyi viszonyok tekintetbe vételével tör-ténvén — jövőre a városra nézve is a megye más kö-zségeihez hasonlóan fog a közmunka-teher kiszabni.

Tanfolyag- és közoktatási miniszternek még a mult év végén érkezett leiratában felszólítván, hogy a közg. bizottsággal egyetértően a baróti és s.-szent-györgyi felső népiskola ügyét tárgyalván — indokolt elterjesztést tegyen, előterjeszti, hogy mindkét isko-lában hiányos a beállítás, csekély a tanulók képzettsé-gé és száma, hogy a cél és a törvény kívánalmai-nak jelen szervezetében egyik se felelhet meg. Indít-ványozza, hogy a baróti felsőbb népiskola mellé ál-lítsassék fel a törvényben kötelezett 6 osztályu alsóbb népiskola, a s.-szentgyörgyi alakítsassék át polgári fi-tanodává. A tett nyilatkozatokból átalános a meggyőző-dés, hogy ezen iskolák jelen alakjukban feladatuknak nem felelhetnek meg. Ily nagy fontosságu kérdés rövid uton eldönthető nem lévén, 4 tagu bizottság küldetett ki, mely a jövő őszi éleleménye jelentést és javas-latot tegyen. Bizottsági tagokul választottak: Horváth László, Kökői Endre, Antal Zsigmond és szotyori Nagy Károly.

Vissai megyei orvos díszes magyarsággal tett a megyei közegészségügyről jelentést, mely ör vend-e-tesen (!) tudomásul vétetett.

A gyűlés délután 2 órákor véget ért.

A pénzről.

(Folovastott a sepsi-szentgyörgyi „felolvasó-egylet” 1877. év március 4-én tartott estélyén.)

Mélyen tisztelt uraim és hölgyeim!

Minden ember, kinek egy hatosa van, uralkodik más emberek felett azon hatos erejéig. Megköveteli, hogy a szakácsok jól főzzenek neki, a tudósok oktas-sák, az írók és művészek gyönyörködtesék, a színé-szek mulattassák, a kézművesek és kereskedők kielé-gítsék, a törvény és királyok megvédjék — azon ha-tos erejéig.

No, ha már valaki egy hatos erejéig képes ek-kora uralmat gyakorolni mások felett: mennyivel többet követelhet az, ki két vagy három hatos erejéig akar uralkodni? Már pl. az én igen tisztelt hallgatóni és hallgatónőim megkínájják, hogy a mai estélyen gondosan megkésztett, agyamban jól kifőzött, megfű-szerezett felolvasással traktáljam, oktaszam, gyönyör-ködtesszem, kielégítem, az unalomtól megóvjam, meg-védjem.

Már kérem alásan, ha a dolgok ilyen formán ál-naak, akkor szentül hiszem, hogy uzaorások körmei közé kerültem.

Ilyen nagy kamatot követelni mégsem járja!

Nem lehetne valamikép a kamatbát alább szál-lítani? Mikor az uszorsai zsidó 9-es kamatra adott ki pénzt, azzal megnyugtatta magát, hogy a 9-es 6-osnak látszik az égbe s így 6 törvényes kamatra kölcsön-

kat; a duzzadt szép ajkák bibora és az apró, göndör fekete fűrtök delejes hatása ha nem volna a szemlé-lőre. Fekete bársony hermelin szegéllyel fűdi remek szép tagjait; fűrtök között ragyog a gyémántos házi korona; gömbölyű karjai vakító fehér és rózsaszínü vegyülettel még feltűnőbbem emelkednek ki a gasdagon alakuló bő ujjak alól. Előtte féltérde ereszkedve egy férfiú könyörögni látszik.

— Minő vakmerőség ez öntől, comte Malrevino, szentélyemig hatolni be! Melyik komorna volt oly gyáva, hogy ön most itt előttem megjelenhetett?

— Ah aszonnyom! Istennő! ha úgy tetszik, s mint ilyen előtt nekem halandóknak titkom nem lehet! Kell-e ismételnem, mit évek óta vail szivem ön iránt, midőn mint hajadonnak először mert nyilatkozni?

— Gyáva hitzegő! Ha a hajadon képes volt megvetni tégedet, mert sejté az árulót és hitszegőt már előre benned: vigyázz, mert Dandalo doge neje bizonyára képes leend lesújtani! Távozz, vagy csün-getek és veszte vagy! Azt hiszed, nem ismerem un-dok jellemet, mely sima lányarcot hazudva, annyit szent jogot lábbal tapod és bonfi nevedet beszennyezi; lásd, most is ármánykodól és mások életére törsz!

— Ki mondta azt? — szökök fel most elszáppadva a térdölő lovag. — Hisz én...

— Igen, te nem mered bevallani, mint állítod, istennő előtt; — mond fiom gunnyal a doge neje — de lásd, tudom, hogy Alferini Lorenzo vagy szálla szememben; pedig családtagja, nem pedig valamely szerelmi kalandodnak vetélytársa. Távozz, mondom, mert várom leányát Biankát, palotahűgymet, ki nem sokára elkísérend többi hölgyemmel a requiemre.

Mintha kigyó csipste volna meg, a lovag elrohant.

St. Mark székesegyház harangjai folyton zugának. A nép gyülekezni kezd; de a roppant terjedelmű egy-ház bejele mint egy vásártér oly szönbög bár, min-dig van egy egy oltár, egy-egy döröszölő árnya, ha a néptömeg dacára magánosan lehet valaki, sőt tőb-ben is elrejtve.

(Folytatás következik.)

zött; de önök uraim és hölgyeim, ha majd számolni kell, mivel védik magukat? Igen! Érttem most már; az fogják mondani, hogy az egész kamat csak olyan száratlan 9-es volt.

Miután már ennyire tisztában volnánk, lássunk a dolog után. Szóljunk valamit a pénzről, melyet Petőfink „az élet szekerénekjének” nevezett; a pénzről, mely a társadalom nagy gépezetét mozgatja.

Az emberiség művelődés-története nem mutat fel kort és nem népet, a melyben és a melynél a pénz szerepet ne játszott volna. Csakhogy a pénz fogalma a különböző népek műveltségi fokozata szerint mindig más és másféle volt. Sőt napjainkban is a vad népek más fogalommal bírnak arról, mint a különböző műveltségi fokok álló nemzetek. Annuit azonban minden nép elértett, hogy a pénz csereeszköz; de hogy „csere-eszközzül” miféle tárgyat használjanak, az ismét az egyes népek műveltségi állapotától függött. A történelem előtti korban egész a bronz korig, bízhetők, mint ma is a legvadabb népeknél, különböző productumok, iparcikkék szolgáltak csereeszközzül. Ilyen volt pl. az „opossum” bőr, mely igen sokáig volt csereeszköz. Használták ezenkívül csigákat, ékköveket, sőt stb. A bronz-korban már a bronzpénz játszott a előkelő szerepet. Gyűrűket csináltak ebből, melyeket karjaikra huztak vagy felfűztek.

Ezen bronz gyűrűk kezdetben egészen simák, későbbi korban a műveltség előhaladásához képest kü-lönböző cifrázatokkal voltak ellátva. Az arany és ezüst pénzek keletkezésé máz egészen a történelmi korba esik. Ujjabb buvárlatok szerint vert arany és ezüst pénzt először Lydia lakói használtak. Az első pénz verde Aegina szigetén volt.

A pástoronpekúdi a barom volt a legszokásosabb csereeszköz, sőt mint némely utazók állítják, ez divik ma is Afrika némely vad törzseinél. Homer írja, hogy Diomedes, paizsa kilenc ökröt ért. Homer után sokáig rézgyűrűk vagy szögek szolgáltak pénz gyanánt, melyeket később Pheidon ezüst pénzei váltottak fel.

Az angolszások egy időben rabzolástak hasz-náltak pénz gyanánt; Uj-Foundland lakói még a mult században is tökéhallal fizettek pénz helyett. Virgínia-ban régente dohány helyettesítette a pénzt. Massachu-settsben pedig a buza. Smith Adam írja, hogy az ő idejében Skótszország egyik városában szögekkel fizet-tek az emberek egymásnak pénz helyett. A régi karthagóiaknál valami eddigelő ismeretlen tárgyat hasz-náltak pénz helyett, mely bélyegzett bőrből volt gön-gyölve. Ebből némelyek azt következtették, hogy ná-lok a bőrdarab szolgált pénzzül. Ez azonban tévedés-nek bizonyult be. Kínában sok ideig a császár ar-cképevel ellátott fáhéj darab helyettesítette a pénzt. A spártiaknál, mint tudjuk, Lykurgus vasból verette a pénzt, melyek meglehetősen súlyosak valának. Ezzel akarta a fényűzésnek és a haszonlatlan költségeknek elejét venni, mert senki magánál nagyobb összeget nem hordhatott. A rómaiaknál előbb tiszta rezezt hasz-náltak pénzzül, idővel ezt is vegyítették. Az arany és ezüst pénz csak később jött divatba, mely főleg a köztársaság ideje alatt annyi bajnak, annyi nyomornak lett kufutje.

Már a punháboru korában megkezdődött a pénz-hamisítás. Az állam maga szedte be a tiszta arany pénzeket s e helyett olyanokat hozott forgalomba, melyek csak kívül valának aranyak, belől pedig vas, réz vagy egyéb valami.

Az aethiopiakról mondják, hogy ezek faragott kavicsot használtak pénz gyanánt. A csöndes ocean szigetein s Afrika és India egy részében ma is apró csigákat használnak pénz helyett. Thibetben és Khina egy részében az összenyomott thealevelek apró darabjai helyettesítik a pénzt. A régi amerikai gyarmatokban sokáig a lópor és golyó képviselte a pénzt, Yukatan félszigeten a campêche-fa, lyugat-India szigetén a cu-kor, Abyssiniában pedig a só. Afrika némely részeiben gyapotszövet darabokat használnak pénz gyanánt. Barth említett tesz a „rothi” használatáról is, mely valami képzelteti pénz volt, ugy hogy a valóságban épen ugy nem létezett, mint az angolok stedingje, bár „rothi” név alatt régebben voltak forgalomban kisebb nagyobb éredarabok.

Barth és Burthon Afrikáról írt utazási könyveik-ben azt is említik, hogy némely törzsek gyöngyszeme-ket használnak pénz helyett. Montesquieu bizonyos „macuse” nevű képzelteti pénznemet említ egyik köny-vében, mint a mely pénznem Afrika északi részében hajdan igen el volt terjedve.

Szükségesnek látom e helyen ha nem is történe-tét, de legalább első keletkezését megemlíteni a bank-jegeyeknek. Honnan származhattak volna ezek egyebün-nen, mint Angliából, az ipar, kereskedelem és üzér-kedés hajzájából?

Angliában az első, kik pénzüzletet gyakoroltak, zsidók valának; de mert üzérkedésük a törvény ren-deleivel szemben uszorsázkodásnak tekintett; elűzettek, és helyüket a lombardok foglalták el. Ezek hozták be a váltók használatát és pénzt is kölcsönöztek bi-nyonyos határidőre, melyért 20 százalékot követeltek. Ezek helyét I. Károly alatt az ötvösök foglalták el és meg nem elégedve árnik eladásával, bankzúletekbe is bocsátkoztak, mely üzletágot az akkori viszonyok-ból magyararizlatni legjobban. Angliában ugyanis huza-mosabb idő óta szokás vala a kereskedők közt, hogy pénzüket a londoni várbán őrizzék, hol bizonyára bi-ztosabban el volt helyezve, mint nálok, minthogy ott vastag falak és bevehetetlennek tartott sáncok védtek. Pedig családok. Angolország királyai ugyanis több ízben vettek kölcsön a pénzekből; de I. Károly ugy vélekedett, hogy a kölcsönvételnél jobb az el v e s, és 1640-ben lefoglaltatta mindazon kincseket, melyek a várbán őriztetek.

Képzeltetni a hatást, melyet ez eljárás különös

módja okozott: London várának jó híre örökre oda-vezetett s az napagától fogva arra határozták el magukat a kereskedők, hogy pénzüket ezental inkább maguk nál őrizk. Ezalatt támadtak a belháboruk s azokkal számtalan új vesztély. A mesterek akárhányszor meg-lopattak szolgálát által, kiknek e zavaros időben több-nyire sikerült eddább álhátni. Ez indította a londoni ötvö-söket, kik már akkor elég gazdag és hatalmas testi-letet képezének, hogy letéteményi pénztárt nyissanak. Ők azután átvették pénzt nemcsak a kereskedőknek, de még a főúrnaknak is, kik azt ott nagyobb bizto-ságban tudták, mint saját várcaikban vagy lakásaikon. E letéteményekről bizonyos esetekben némi csekély kamatot is fizettek, a maguk részéről pedig jóval ma-gasabb kamaton kölcsönöztek oda ismert egyéneknek, kiknek vagyona mulandó zavarba jutott. Pénzügyi mű-téteik eme körét lassan lassau tágították, rendelkezés jegeket leszámláltak, beszedték a járadékokat és cserében a nálok letéteményezett pénztért elismervé-nyeket bocsátottak ki, melyek „ötvösök jegyei” név alatt voltak ismeretesek és kézzől kézre jártak. Ezen jegyekben lájtuk a bankjegyek első eredetét. Később a nemzeti bank felállításával e jegyek változáson men-tek át s lassanként más nemzetek is átvették, mint oly pénznemet, mely könnyen hordozható és továb-bítható.

Nem lévén célom a pénz történetét írni meg, a helyett, hogy talán már is unalmasa vált vázlatomat tovább folytatnám: áttérek a pénz társadalmi jelen-tőségére.

Van-e közöttünk, ki ne ismerné, ne tudná azt, hogy mily nagy befolyása van a pénznek egy egye-sekre, mint családokra és az egész társadalomra? — Egész jövőnk, jólétünk, örömlünk, boldogságunk leg-többször a pénzről teteleztetik fel.

Mind amitő az, legyen bölcsész, költő, vagy bár miféle hivatalu egyén, ki a pénzt megvetni látszik. Bármely pályán dolgozzunk, munkálkodjunk, a dicső-ség nem elégít ki. Mert elvégre is, ha dolgozni, ki-tűnni akarunk, élni kell; élni pedig pénz nélkül nem lehet. „Ne hívj azoknak”, mondja Bacon — kik a vagyont megvetni látszanak, mert senki sem rosszabb, mint ők, ha hozzájútunk.” Az ily emberek hasonlítanak a Virgil hárpiaihoz, kik undort akartak gerjeszteni azon ebéd iránt, melyet önmaguk akartak felfalni.

A mai anyagias világban igen ritkák a bibliai „leiki szegények”. Ma mindenki előbbre hatolni, va-gyonosodni törekszik. Ez ez jól van így. Részemről nem találok semmit abban, ha valaki tisztoszegek uta-kon, önmunkásság, szorgalom és igyekezet által akar pénzhez jutni, amellyel talán magának és övéinek jö-vőjét biztosítsa. A pénz, a vagyon igen sok jónak le-het kuforrása, s helytelenül gondolkozik az, ki a lé-lek minden nemesebb mozzanatait egyenesen a szeg-nyeségre keresi. A szegény ember minden órában lehet oly kísértéseknek kitéve, melyekről a gazdag semmit sem tud.

Vannak igaz oly erények, melyek a szegényesség zord éghajlata alatt és természetlen taláiban virítanak, mint szorgalom, egyszerű élet, előre törekvés, a nehé-zségek közti kitartás; de hogy mindezek csak olyan tulajdonok legyenek, melyek a szegénységgel járnak és abból származnak — kétlelem.

Hála istennek, elmúlt már azon idő, hogy a val-lásos hitet, a becsületességet, a teremti akarátában való rendületlen megnyugvást azon embereknek keres-sük, kik a mindennapi munkát megvetve, a vagyon-értéket mire sem becsulva, a közszíklakra vagy a fák ágaira töltek fel dicsőíteni azt, kinek minden terem-tménye munkál a természetben, küzd a létért és töké-letesedni törekszik!

Nem kell a föld javai iránt hideg közönnnyel vi-seltetni; nem kell minden bakterien egy kemény-seprőben egy-egy érényhöst látni, mert a pénzszerezés vágya az, mi az emberekől munkásokat csinál; ez azon inger, mely több mint a félvilág idegeit mozgás-ban tartja. Ettől függ a találékonyaság, ügyesség, ér-telem, tapintat s versenyzés eredményeinek legnagyobb része; és az erkölcsi egyensúly, mely minden dolgo-kat saját helyükön s a társadalmat együtt tartja.

Magá azon munka, melyet az embernek teljesí-tnie, azon önmegtartadás, melyet művelnie kell, magá-ban véve nevelés. Ezek kényszerítik a fegyelmre és fokonekát idomítják erkölcsi és értelmi hatalmát. Az értelmi fegyelmet épügy meg lehet szerzeni a pénz-szerzés által, mint a mennyiségűtán által, a pénz köl-tésének módja pedig igen biztos kulcsa a jellemnek.

De a pénz, mint egy jónevű amerikai ír mondja, nem csak „jellem”, hanem hatalom is. Csekély tehet-ségt emberek, kik más körülmények között alig tűn-nének fel, ha néhány százezernek birtokában vannak, hatalmas, nagy urak. Minden mondas, minden éle, mely ezek száján kijön, jelentőséget nyer, ha még oly silány is. Rang, tudomány, elméleti tehetség, minden igen szép dolgok, de mennyivel szebbé válnak, ha ezek háta megett néhány ezer forint évi jövedelem áll. Ezen jövedelem azon tartalékerő, mely az élet harcában győzelmet biztosít számára. A hibák, társadalmi, vagy erkölcsi botlások, mely szépen eltakar-tatnak a bankok ezrei által. Hátműgött, de akkor is autogva beszél a világ az aranyborjú hősei és hősnői búneről.

Gyakran a legszentebb erények, kötelességek feloldozása csak akkor lesz bűn, ha nincs, hogy mit a mérleg tulsó felébe dobjunk. „Jaj a leggyőzötteknek!” mondá Brennus kardját a mérlegbe vetve, midőn nem vala elég aranya Rómának a hadi sereget megfizetni.

Ne eszenvelegjünk, ne bölcselkedjünk sokat a pénz valódi becsét illetőleg, valjuk be őszintén annak értékét. Valjuk be, hogy nem volt soha nép, mely áldozatot ne hozott volna a pénzért, s jőjőn akárhány nemzedék utánunk, az mind meg fog hajolni a télt

zaccok előtt. A hatalmas Róma, mely hazafiságára és legyőzhetlenségére oly büszke vala, pénzért vásárolt békét a barbároktól s fiai egyidőben annyira megvesztegethetők valának, hogy Massinissának így kellett felkiáltani: „eladó város, csak vevője akadjon.”

Nem a Krupp, nem az Uchatius ágyuk, nem az annyiféle mechanizmussal készült fegyverek döntik el a harc szerencsét, hanem a jó és vastag erszények. „Az utolsó ezüstforint az a mi nyer” — mondá XIV. Lajos, az egyesültekkel való harcáról.

A tudomány, az önmivelés sokszorosítja az élet kényelmét, tisztelét, elismerést szerez számunkra, de a pénz azon varázserő, mely által mindezeknek birtokba jutunk. A Solon és Lykurgus törvényei elzárták a vagyontalanságot az államnyűg vezetéstől s pl. Amerikában ma is önálló véleménynyel csak az bír, ki néhány ezer birtokában van, mert a szegények nem tartják magukat jogosultaknak arra, hogy a „lelkismeret fényűzésével” kacérkodjanak. Hány fényes tehetség terelődik félre ezáltal valódi rendeltetésétől és gátolódik meg kifejlődésében.

De a mily szükséges a pénz arra, hogy ennek segítségével magunknak jólétet biztosítsunk, értelmünket kivívveljük, adhatási képességünköt gyarapítsuk, ép oly káros lehet egész életünkre, ha feledjük a célt az eszközökért, ha nagyobb fontosságot tulajdonítunk, magának a pénznek mint azon tárgyaknak, melyek ez által szerezhethők meg.

S pedig hányan vannak napjainkban, kik gyűjtik halomra a pénzt, nem ügyelve; ha ugyan még van — lelkiismeretük intő szótára. Én részemről azt hiszem, hogy a szorgalmas munka által gyűjtött pénz több örömet nyújt gyűjtőjének, mint az, mely mások romlása, rászédése, kájtásása által jutott zúszós gazdagság zsebeibe. Az a 30—40—50—60 száztól igen körvonalozható a hitelező erejénél, de célhoz ritkán vezet. „Eb szerzemény kutyául veszt” — mondja igen helyesen a magyar példabeszéd. „A biztos tíz száztól” — mond egy angol nemzetgazdász — biztosítja a tőke alkalmazását bárhol. „Biztos 20%” élénk készséget fog követelni. Ötven percent biztos vakmerőséget. Száz percent készség fogja tenni arra, hogy minden emberi törvényt lábál tapodjon.

Háromezred percent és nincs bűn, mely gondolkodba ejtendő, sem kockázatás, melyet ne tenne, tulajdonosa felakasztását sem véve ki.”

Nem elemi csapások, nem háború, nem az állami terhek fognak minket elbuktatni, hanem azon százkaru polyp — az uszóra — mely szorít, kínozt, melytől beteges vagyunk, melynek üzbűjt nem lelkesítheti a hazaszeretet lángja, midőn nemzeti életünkön minden 60 százalékjával egy új sebet vág.

Boldog kit az adósság gondolata nem gyűtör, mert az adósság éltet rövidít. „Mily jó meleg azon kabát, melynek a szabó nyújtja zsebében van! Mily szép azon kalap, mely nem lelt egy adósnak a fejét. Az adósságment ember legyen bár kabátja foltos, caizmája ropedezett, kalapja lyukas, mégis a szabadság fia és független, szabad, mint a feje felett éneklő pacsirta; de az adós, bármily kifogástalan öltözetben járjon is, mi egyéb, mint egy szabadon bocsátott rabszolga, kit hitelezője minden percben járomba foghat.

Azon bajok, melyek az életet gyakran oly keserűvé teszik rendszerint a pénz túlságos sokra becsüldése, vagy ellenkezőleg megvetéséből származnak. Bukásunkat pedig legtöbbször a rossz gazdálkodás és a pénzszerezésben az eszközök helytelen megválasztása idézi elő. Ha mindenki csak egy irányban működne, s nem csapna át más térre, hamarabb boldogulna.

Sokan egyszerre, hirtelen akarnak pénzhez jutni, speculálnak, nyereszkeskednek s ez a mi leg hamarabb tönkre teszi.

Hányan találják kellemesnek a kártyázó szobák dohos légét. Mily élvezetesnek mondják a kártyaszékek „gusztát”-át. Hanem ez élvezet mely drágán kell sokszor megvásárolni! Hadd teljék örömkü benne. Ne bántson őket!

Hogy is vannak csak a speculátorok megénekelve?

Hétfőn papirokat vevék,
Több milliót kedden nyérék,
Szerdén házat vevék nagyot,
Csütörtökön meg fogatott,
Még pénteken nagy bált adék:
És szombaton koldus valék.

Hanem hiszen hát gyakran éppen a bukások riasztanak el más embert az eszélytelen üzérkedések és vállalatoktól. „Két rabló egy akasztófa mellett haladván el, az egyik felkiáltott: „Miaó pompás mesterség volna ez a miénk, ha akasztófák nem volnának!” „Halgass te tökfikő” — mond a másik — az akasztófa a mi művünk; mert ha akasztófa nem volna, minden ember rabló lenne.” Így van ez igen gyakran. A példák és nehézségek sokakat visszariasztanak az eszélytelen üzlettől.

A speculatio következménye a napjainkban annyira lábra kapott vagyonhajtászat a házasság kötése. Minden fiatal ember, kin a nőstülhettség kór erő vett, olyan nőre igyekszik személtetni, kinek pár ezerezerkéje van. A nő tehát lesz egy eszköz, egy közvetítő, kinek akaratától függ, hogy a fiatal embert nehányzori szépelgésért jól megfizesse. Hej! a régi időkben nem voltak ilyen eladhatók a férfiak. Mert, hogy most nem a leány, hanem a férfi az eladó, azt mindenki belátja. Keleten ma is, ha valaki egy leányt el akar venni, kell hogy a szülőknek bizonyos összeget fizessen. De másfelől a nő is megnezi ám, hogy kihez megy. Vagy helyetle megnezi a papa, a mama, kik aztán okos ésszel kifundálják, hogy ehhez a fiatal emberhez mehet, vagy nem mehet a leány; mehet, mert az illető jó családból való, van ökre, lóva, gazdasága, nem ugyan a legjobb állapotban, de majd csak együtt megnak valamine; nem mehet, mert az illető csak

olyan egyszerű származású, igaz, hogy esze van, de nincs oly állapotban jelenleg, hogy a leányt kényelemben tarthassa. Sokan meg, hogy „a birtok ne osszoljon el” rokonnal erőszakolnak össze. Es ez a legátikusabb mindenek között. Hogy miért, azt e helyen kifejezni nem feladatunk.

Az egyszerű falusi legény okosabban cselekszik. Ő mindig melegezik a szomszéd Juliskájával, ki neki a szó valódi értelmében „felesége” lesz.

A házassági speculatio különben legelterjedtebb Angolországban. Ezek legnagyobb divatban rendszerint januárus és júliusban vannak. Ekkor szoktak rendszerint az államadósság kamatait kiosztani. A nyüzsgő nép közt megjelennek a gavallér államhitelezők, kik tisztességes öltözet és tartzkodásu modoruk által azonnal feltűnnek. Közűk pedig a nők olyan számmal, ha nem többen vannak. A nők közt felismerhetők az özegek fekete öltönyük s különös alaku főkötőjük által; némelyek még elég fiatalok és csinosak és kamataik igen könnyen szerezhethetnek még udvarlót is; mások vénék, kiaszottak, sárgák, de reményteljesek. Némely nő leányával együtt jelenik meg, hogy egy kis tiszta örömben ezt is részesítse. Az ily dolgot nevezik aztán az angolok a pénzköltészetének. Hogy az a hitelezők egy más markát igen gyakran szemügyre veszik, az már a dolog természetéből könnyen kimagyarázható.

Jobb a folytonos munka, még ha szegények vagyunk is, mint a hirtelen való meggazdagodás. „Mi a szegénység” — mond Jean Paul — hogy az ember sópánkodjék felette? Csak annyit, mint a kis leány fájdalma, midőn fulcipáját szurják keresztül, hogy drága ékszert akasszanak a sebbe.” A munkától pedig sohasem kell visszariadni, ha ezáltal szükségünkre segíthetünk. „A legesufabb mesterségeknek is — mond Douglas Jerold — megvannak a maguk gyönyörteli pillanatai. Teszem, ha sirású vagy hóhér volnék, nagy örömmel szolgálnék bizonyos embereknek.”

„A túlságos vagyon bírássá, mint Bacon mondja, csak annyiban jó, hogy ezáltal az ember gyakorolhatja adhatási képességét.” Bármely gazdag legyen valaki se nem elhítk, se nem íhatik, se többet nem fogyaszt, hat az élet kelleméből mint más ember.

Valakit meglebdeztek, hogy hajlandó lenne-e John Jakob Astor vagyonára, mely mintegy 20 millió frt, gondot viselni pusztá elelem és ruházattal. „Bolondnak tart engem az ur?” volt az ellen kérdés. „Hisz — mond a másik — Astor ur sem kar többet, hogy gonját viseli, mert egyebek mások javára vannak. „Igen de övé évenként egy félmillió fejedelem.” „Helyes, csak hogy ezen jövedelmével nem tehet egyebet, minthogy rakházakat, hajókat építtessen, vagy kikölcsönözze másoknak.”

Bukásunk egyik főoka napjainkban a túlságosan lábra kapott divat hajlászata s az ezzel járó eszélytelen költségek. Mem mondom én, hogy a kinek módja van ne áldozzon az élet kényelmért, nem mondom én, hogy úgy tegyen, mint ama bizonyos gróf, kinek 8 millió forint jövedelme volt, de azért kabátjáról egy gomb leszakadván, leszállt lováról és utját csak akkor folytatta, midőn megtalálta a gombot, sem azt, hogy a pénz kedvéért gyertya végeket gyűjtünk: hanem csak azt, hogy annyit költsünk, mennyi zsebünkben telik. Ne tegyünk ugy, mint a Balázs Sándor vidéki tensusa, ki panaszkodik erre a koldus világra és szidja a szegénységet. Aztán bevallja, hogy ő bizony 300 forintot vett fel kölcsön, hogy nejeinek és leányainak csipkéket és divatos köntösnek valót vegyen. S mikor aztán mondják, hogy kár ennyit áldozni a pusztá látogatért, haragosan felkiált: „hát azt gondolják, hogy az én leányaim alábbvalók mint a másé!”

Hiában — mondja egy jeles író — a fiatal ügyvéd, vagy kereskedő, vagy mesterember nem elégszik meg azzal, hogy életét azon egyszerű modorban kezdje, mint apja tévé, s hogy kényelmét a szerint gyarapítsa, a mint a „védelme ügyvekszik, hanem neki gyarapító fogva” kell élni, mint a hivatásbéli veteránok élnek. Házba, butori, disztiszi, asztala; szolgát, ruházatot, színházi jegyek, hangversenyek, felolvasások, bérkiosk, azon kiadások, melyeket Charles Lamb erényes véteinknek nevez, mint a dohányszás „drága udvariasságok”, mind túl vannak jövedelmén. Az eredmény az, hogy adósságra keveredik, azokban kínlódik, kétségbe esik, üzletét roszul kezeli, vagy dolgot roszul végzi s végre több havi vagy évi botoraklás, cihelődés és haszontalan erőlködés után a ki kerülhetlen csőd merészén szemet rál, elbukik az adósságok súlyos terhe alatt, midőn a függőnyi legördül s „A látszat fenntartása” című nyomorult darab véget ér.

Könyveket lehetne a pénzről írni, de én ezuttal, már tán túlságosan is igénybe vett figyelméket tovább fásztani nem akarom. Bezárom felolvasásomat Halliburton eszéaival: „Senkisésem gazdag, kinek kiadásai meghaladják jövedelmét, és senkisésem szegény, ki kevesebbet költ mint keres.”

Dr. Szász István.

M e g h i v á s .

A „házi ipar-egyesület” központi választmánya 1877. évi március 24-én d. e. 10 órakor Sepsz Szent-Györgyön (a megye házáján) rendes ülést tart, melyre a választmány t. c. tagjait ezennel meghívom és teljes számmal megjeleni annyiival is inkább kérem, minthogy a felügyelő miniszteri biztos ur is itt leend s a fonnoda tárgyakban fontos kérdések fogják a tanácskozás tárgyát képezni.

Kelt Sepsz-Szgyörgyön, 1877. márc. 8-án.
Szentiványi Gyula, egyleti elnök.

N y i l t k é r d é s

ügyvéd Veress Gyula urhoz.

A tüzlő-egylet közgyűlése önnök, mint az egyet pénztárnokának többször meghagyta, hogy az egyet bevételei, kiadásairól a számadást terjessze elő s hozza nyilvánosságra.

Miért nem tette? Vagy azt hiszi a tisztelt ügyvéd ur, hogy e város közönségének, mely az egyet érdekében annyit áldozott, nincs jogában a számadás mikép állásáról s az egyet ügyeiről tudomást venni?!

E beces lap után választát várja

egy tüzlő.

L e g n a j b b .

Berlin, márc. 6. A „Nat. Ztg.” értesítése szerint Szt. Péterváron azon nézet felé hajlanak, hogy a porta meg fogja adni a kívánt engedelmeket. Eddig ugyanis azon szilárd hitben éltek a törökök, hogy az Oroszország elleni háborúban sikerül szövetségessé szert tenniök, de Salisbury, ki Konstantinápolyban jó barátjává lett Oroszországnak, szétrombolta a porta utolsó reményeit is ez irányban. Konstantinápolyban Abdul-Aziz elmozdítása óta a legnagyobb zavar uralkodik, az állam ing. Oroszország kerülő a háborút, de ha kell, erőfelly fogja azt megindítani az európai hatalmak jóakaró semlegessége mellett.

K Ö Z G A Z D A S Á G .

Mely mesterséges takarmány volna Erdélyben természetdó?

Hogy nekünk erdélyi gazdáknak elegendő takarmányunk még sincsen, azt tavasszal udvarainkon árnyékkép lézengő marháink bizonyítják; hogy elegendő trágyánk sincsen, azt láthatjuk cérna vastagsága számlánkon és 3—4 centimeter hosszúsága, alig egy néhány apró szemet tartalmazó kalászaikon. Ha tehát azt akarjuk, hogy állataink jobbakk legyenek, ha azt akarjuk, hogy vetésünk erőteljes legyen és nagyobb hozamot adjon: természetünk több mesterséges takarmányt. Kérdik talán, hogy a sok takarmányfélék közül melyiket természetdó? azt is megmondom.

Erdélyben csaknem általában sikerrel természetdó lucernát, lóherét és baltacimet. Nem akarom ezzel azt mondani, hogy más takarmányt is ne természetdó; de a főtakarmányok a különböző helyi viszonyok szerint egyike a három megnevezett takarmányoknak bizonyosan jó sikerrel természetdó. Melék vagy póttakarmányok vehetjük a búkköny, tengerit és gumós növények közül a répát, sőt nem egy helyen haszonnal természetdó volna, p. o. ősi vetésbe vetve, a murek is.

A lucerna a legkorábbi zöld takarmány, nálunk is néha már aprilis hóban kaszálható; tehát olyan időben, mikor még a roszon kívül más zöld takarmányt nem rendelkezünk; előnye az is, hogy késő őszig folyton nő. Kaszálható a talaj és időjárás szerint egy évben három-négyszer és kedvező körülmények mellett ötször is, mint zöld takarmány minden este a legbecesebb, mert tápereje nagy és az állatok általában igen kedvelik. Lovakkal étetve, a zabot pótolja, a tehének lucernától jobban teljenek, felaprítva és korpával keverve a sertések előhizalására igen alkalmas. Ha jó takarmányt akarunk nyerni, akkor kaszáljuk a lucernát a midőn virágozni kezd, mert későn kaszálva fás lesz és jószágából veszt.

A lucerna csaknem minden talajban sikerül, csak ne legyen vizes, mentől mélyebb és jobb azonban a talaj, annál jobban diszlik is. A homokos talajban is, ha az altalaj át nem eresztő és a növény elegendő nedvességet talál, még sikerrel természetdó. Mentől jobb a talaj és mentől egyenletesebben volt kikelve, annál hosszabb ideig tart. Vetése történhet ősszel ősi vetésbe, vagy tavasszal ősi vagy tavaszi vetésbe, vagy védőnövény nélkül is. Ha ősi vetésbe ősszel akarunk vetni, akkor iparkodunk kell a vetést korán megkezdeni, hogy a lucerna még a tél beállta előtt megerősödjék; tavasszal ősi vagy tavaszi vetésbe a korábbi vetés szintén ajánlható, ilyenkor a földnek téli nyirkossága még meglevő, a mag csakhamar csírázni fog. Legelőszerebb azonban a lucernát tavaszi vetésbe vetni, de a védőnövényt nem hagyni megérni, hanem a mint fejt kezd kiünni, takarmánynak lekaszálni; így a gyenge lucerna levegőt és napot nyer akkor, a mikor erre legnagyobb szüksége van. Alátakarása a lucernának legjobban töviskoronával eszközölhető. Egy 1600 négyz. öles holdra 14—16 kgr. mag szükséges.

Az első két évben célszerű a lucernát minél gyakrabban lekaszálni; ezáltal gyökere erősödik. Harmadik évben éret istállótrágyával vagy kevert trágyával (composztal) téiben megtrágyázandó. Tavasszal a trágya még jobban eloszlik és annak szalmás része a boronával összehuzatik, mely aztán a lucernáról eltávolítandó. Akár trágyázva volt a lucerna, akár nem, boronálása minden tavaszon ismétlendő.

A vörös lóhere szintén igen beces nyári és téli takarmány. A lóhere nem tart oly sokáig mint a lucerna, hanem csak két és legfeljebb három év. Vetése úgy történik, mint a lucernáé. Ha tavaszi védőnövény p. o. árpába vetjük, akkor ha a talaj száraz, azonnal az árpa után vetendő; ha a talaj elég nedvességgel bír, akkor az árpavetés után 7—8 napra is vethetjük és tövisboronával aldatkarjuk. Kaszálása akkor áll be, a midőn virágozni kezd.

(Vége következik.)

VEGYES.

— A lóbeszerzési alaphoz jogosult családok összeírása ellen intézett feladványok elbírálására hivott felszámolási bizottság f. hó 8 és 9-én tartotta főispán 3 méltósága mint kormánybiztos elnöke alatt üléseit a megyeházán. A huszár családok által választott tagokból jelen voltak mint bírák: Ferenc György, Bandi István, Szolga Gábor és Korács Károly rendes tagok és Bodor János póttag; az összeírások ellen összesen 105 folyamodás adott be, melyeket megosztva a főjegyző, tisztgyűlés és főszámvéveő adtak elő; a nagyobb rész hiányos lévén, az utasítás 9. §-a szerint kiegészítése az összeíró bizottsághoz küldetett 30 napi határidő kitűzésével.

— A háromszéki takarékpénztár első félévi üzletforgalmának kimutatása 1876. június 17-től december 31-ig.

Bevétel: Részvénytőke (500 részv. à 40%) 20000 frt. Alakulása 500 frt. Betétekből 49450 frt 22 kr. Leszámitolt váltók visszafizetéséből 36832 frt. Ertekezlapokra adott előlegek 681 frt. Kamatokból 2499 frt 98 kr. Illetékekből 1250 frt 62 kr. Visszleszámitolt váltókból 5100 frt. Összeg 116313 frt 82 kr. Kiadás: Betétek visszafizetésére 10847 frt 73 kr. Folyó kamatokra 87 frt 89 kr. Váltó leszámitolásra 96347 frt. Előlegekre 831 frt. Alapítási költségekre 660 frt 48 kr. Kezelési költségekre (házbérrel) 181 frt 39 kr. Tisztíztatás 225 frt 39. Államilletékekre 1 frt 85 kr. Bélyegilletékekre 2 frt 97 kr. Butorokra 572 frt 60 kr. Visszleszámitolt váltók kamataira 125 frt 28 kr. Többeknek 85 kr. Pénzkészlet december 31-én 6429 frt 78 kr. Összesen 116313 frt 82 kr.

— Egy új ló-betegségről értesíti a kereskedelmi miniszter a törvényhatóságokat. E betegség Egyiptomban ütött ki, hol nagy pusztításokat tesz és mindinkább terjed. A ló, mely e betegséget megkapja egyszerre lehorgasztja fejét, szemei megmerednek, nyelve annyira megdagad, hogy betölti a száját, se nem eszik, se nem iszik, kinyújtózkodva fekszik és egész testét rángások veszik elő. A betegség eltart pár napig, mi alatt a ló elpusztul végre megdöglik. Egyiptomban, hol az abessziniai háború óta dühög e baj, naponként 3-4 száz darab lovat ragd el a betegség ragályos, mely ellen lehetetlen megvédeni az állatot. Miután a betegség mind szélesebb körre terjed, szigorú intézkedésre van szükség, nehogy a kór Magyarországra is behurcoltassék, a miniszterium tehát felhívja a törvényhatóságokat, hogy a leg gondosabb felügyelet alá vegyék minden behozott lovat és ha a betegség tünetei akár pedig már ide benn volt lovakon észleltetnének, azonnal hatályba vetessenek mind azok az intézkedések, amelyek a ragályos betegségekkel szemben elrendeltettek.

— Ritka rendjellel tüntette ki hazánkfiát, Zichy József grófot, mint volt fumei kormányzót, San-Marino csöpp köztársasága. E rendjel a köztársaság nagy lovagrendje, melylyel nagyon keveset tüntetnek ki. Nálunk csak Rudolf trónörökös, Beusz és Zichy József grófok, Németországban Frigyes Vilmos trónörökös, Bismarck herceg és a volt külügyi államtitkár, Thiele titkos tanácsos viselik, Franciaországban pedig MacMahonon kívül Napoleon Lajos herceg bírja.

— Boldog Magyarország! Nem igaz hogy szegények vagyunk; van itt pénz elég. Ime a pápának ajándékol szánt pluviale-csatra a „M. A.” egy nap alatt 1030 forintot tudott összekegyeskedni, holott a hunyadmegyei elöláhosodott magyarok visszatérítésére, a Petőfi szobrára s más fontos hazai célokra hónapok alatt is alig gyűlt össze ennyi. Csak hogy azon neveket, melyek a péter-filáterek és szent csaták ivein pompáznak, az igazi hazai célokra adakozók között vajmi ritkán találjuk! Elég szomorú.

— Rosz szokás a fülbe szurkálni. Mihelyt egy kis viszketést érzünk fülünkben, megragadjuk a legközelebb kapható éles jószágot s avval a fülünkbe mászunk. Pedig milyen jó az óvatosság, azt egy berlini kereskedő példáján láthatjuk. Ő egy reggel, mint rendszeren, irodájában ült s irásközben csiklándozta valami fülét. Fogta a plajbászt s beledugta a fülébe. Szerencsétlenségére ez irón éles hegyén egy kis usont gyűrű volt s ez benne maradt a fülben. Már sok minden orvos megpróbálta, de bizony senki sem tudja a csontcskát kihuzni. Erre a kereskedő dobhártya-gyuladást kapott s most le fogják vágni a fülét, a fülcsarnokot pedig fel fogják metszeni, hogy a csontgyűrűt, mely valószínűleg valamely mélyedésben áll, kivehesék. Így jár, aki nem vigyáz.

— A tönkrejuttott megye. Szilágymegye adóhátraléka 700,000 frtra rug. Adóleírásért folyamodott a kormányhoz, mivel két főbevételei forrása, a bor és gabna semmit sem adott; fagyás és vízár tették a megyét tönkre, melyen most a kormánynak kell segítenie és azt hiszik, segítni is fog.

— Török divat Kolozsvárról. Ezután nem Párisból, hanem Konstantinápolyból veszi a magyar ember a journált. Ötven egyetemi polgár feltette Kolozsvárra a török fezt és ezután ez fedi fejüket. Valjón a konstantinápolyi egyetemi hallgatók kalpagban járnak?

— Új lap. Zilahon „Szilágymegye” című társadalmi és szépirodalmi hetilap indult meg Borbély Sámuel szerkesztése alatt. Előfizetési ára egész évre vagyis apriltól december végeig 4 frt.

— Új szórólőveget talált föl W. J. volt temesmegyei tisztviselő. Szende Béla honvédelmi miniszter előnyösnek ismerte el, de minthogy a honvédség már el van látva golyósórókkal, a közös hadügyminiszternek ajánlotta, ki meg is fogja vizsgáltatni. A lőveg 18 csüvű, egy perc alatt 8-10 lövést tehet, összesen te-

hát 180 lövést. Minden egyes golyó robbantó tulajdonsággal bír. Az ellenéget mindegyfelé irányozható és bármely oldalról megtámadhatja. E lőveg hordereje 3000 lépés.

— Sakkjátszó gép. Csodát hirdetnek Berlinből? a kör megkapta négyesjátékát: egy sakktáblát mutatnak, melyen az egyik fél bábjai maguktól mozognak. Már most, ha például két ember leül a táblához s az egyik a géppel összekötött, a másik pedig a szabad bábokkal játszik sakkot vagy dármat, hát akkor mindig az nyer, aki a gépies bábokkal játszik s még huzást sem kell tennie, mivel a bábok az ellenfél mozdulatai után mindig maguktól mennek s csókolni való módon nyerik meg csalhatatlanul a játszmat.

Bécsi tőzsde és pénzek márc. 8.

5% Metalliques . . . 62.85	M. földt. kötv. . . 74.50
5% nem. kölcs. . . 67.80	Tem. földt. kötv. 72.25
1860. államkölcs. 108.75	Erd. földt. kötv. 71.50
Bankrészevények . 826.—	Ezüst 113.15
Hitelrészevények . 148.50	Cs. kir. arany . . 5.92
London 123.85	Napoleon'd'or . 9.90 1/2

Felolvas szerkesztő: Vécsey Róbert.

Kiadótulajdonos: Pollák Mór.

WHELLER & WILSON-féle

legjobb minőségű

varrógépek

kaphatók

GRAMA JUSTINIAN M.

szállítmányi üzletében Brassóban

lőpác, Schobeln-féle házban a legjobb minőségben találhatók. 5-6

Pályázat.

A brassói ág. hitv. magyar egyházközség-nél megürit 391 forint évi fizetéssel és szabad 3-3

lakással díjazott s körülbelül 40 forint mellékjövdelemmel összekötött vallástaniitói s kántori állomásra ezennel pályázat hirdettek. Pályázni kívánók felkértenek, hogy kellően felszerelt folyamodásukat folyó évi március 10-ig az egyházi tanács elnökségének bérmentesen küldjék vagy személyesen benyujtsák.

A lóirott, mint a nagyvárad magyar királyi bábá-képző intézetet végzett és jeles előment fokozattal kiállított oklevéllel ellátott születésű Sepsi-Szentgyörgy városában telepedvén le, pontos és hűségese szolgálátat úgy a városi, mint vidéki t. c. közönségnek tisztelettel felajánlja.

Kese Róza,
okleveles születésű.

Lakása: „Érege-utca” 482. sz.

Sz. 7 kji.
1877. b. mgb.

Hirdetmény.

A kézdí-vásárhelyi kir. törvényszéknek mint váltó bíróságnak 1877. január 16. napján 237. szám alatt kelt megbízása alapján sepsi-szentgyörgyi Potocki Erzebetnek időközben csőd alá jutott sepsi-szentgyörgyi Placintár Lukács ellen 600 frt s járulékaik erejéig utóbbinak zálogjoggal terhelt ingóságai nyilvános elárverezése ötletéből 1877. március 17-ik napján d. e. 9 óráját tűztem ki.

Miről venni szándékozik azon hozzáadással értesítenek, hogy az árverés Sepsi-Szentgyörgyön a „Bazar” épületben levő Placintár Lukács-féle üzleti helyiségben fog megtartatni.

Kelt Sepsi-Szentgyörgyön 1877. febr. 22 napján.

Benedek János,
kir. közjegyző mint bírói megbízott.

A háromszéki takarékpénztár

rendes évi közgyűlését

1877. március 23-án d. e. 10 órakor tartandja az intézet helyiségében.

TÁRGYAK:

1. Az igazgatóság jelentése a múlt 1876. évi üzletforgalomról.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. A tiszta jövedelem feletti végintezkedés.
4. A felmentvény megadása.
5. Öt tagu felügyelő bizottság választása három évre.
6. Alapszabály változtatás négy igazgatósági tag választásával.

A kik a gyűlésben szavazati jogukat gyakorolni akarják, az alapszabályok 44 §-a értelmében, felhivatnak részvényjegyeiket a pénztárnál elismervény mellett letenni.

S-Szentgyörgy, 1877. március 7.

Az igazgatóság.

Dr. HANDLER MÓR

orvos-, sebésztudor, szülész és szemész

gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker biztosítása mellett mindennemű

titkos betegségeket;

- 1) az önfertőzésnek minden következményeit, ugymint magömléseket

az ingerlékeny gyengeséget, az ondófolást, különösen a

tehetetlenséget

(elgyengült férfierőt);

- 2) huyesőfolyásokat (még oly idültet is), nemzörések bujakóros fekélyeit és másodrendű bujakórt mindeu alakjaiban és elcsúfításaiban;
- 3) huyesőszűküléseket;

- 4) friss és idült nyálfolyásokat nőknél, az ugynevezett fehérhályást, és az onnan eredő

MAGTALANSÁGOT;

- 5) bőrkiütéseket;

- 6) A huyhólyag betegségeit és mindennemű vizelési nehézségeket.

Rendel naponként: délelőtt 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig, és este 7 óráól 8-ig

Lakik: Pesten, belváros, kigyóutoza 2-ik szám alatt kigyó- és városházutoza.

sarkán. (Rottenbiller-féle házban) 1. emelet, bemenet a lépcsőn.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik és a gyógyszerek megküldetnek.

55 - 100